

یادداشت

دولت در مهار تورم موفق بود

ادامه از صفحه اول
رشد تولید و مهار تورم دشوار تر خواهد شد. موضوع دیگری که می‌تواند فشار را بر بدنه دولت در سال بعد بیشتر کند، ناترازی‌های اقتصاد کلان مثل ناترازی بنزین، برق و گاز است. همچنین کسری‌های تجاری و حساب سرمایه هم که در مجموع رقمی بالغ بر ۲۰ میلیارد دلار است، فشار زیادی را در سال ۱۴۰۳ به دولت وارد خواهد کرد و منجر خواهد شد که دولت سال سختی را پیش رو داشته باشد.

توصیه‌هایی به دولت

یکی از نکاتی که دولت باید در سال بعد توجه زیادی به آن داشته باشد، حکمرانی ریال است؛ زیرا کنترل دلار بدون مدیریت ریال امکان‌پذیر نیست.

مدیریت ریال هم در شبکه بانکی و هم در حوزه ررمزارز باید جدی گرفته شود و بانک مرکزی باید در زمینه گردش ریال در این دو بخش مراقبت کند و احاطه داشته باشد.

موضوع دیگر بحث مدیریت قاچاق و بی‌سامانی واردات است که می‌تواند کسری تجاری را تشدید کند. باید توجه کرد که اگر در سال آینده تحریم‌ها تشدید شود، فشار بیشتری بر بازار ارز وارد می‌شود.

از دیگر موضوعاتی که دولت باید در سال بعد به آن به‌طور ویژه توجه کند، کنترل خروج سرمایه از کشور است که باید برنامه مفصلی در این زمینه تدوین شود تا از خروج سرمایه از کشور جلوگیری شود.

از دیگر برنامه‌هایی که سال بعد باید مورد توجه دولت قرار گیرد، برنامه‌ریزی برای کنترل ناترازی‌های اقتصاد کلان به‌ویژه بنزین، برق و گاز است. این ناترازی‌ها باید هم از جنبه سیاست‌های قیمتی و غیرقیمتی و هم از جنبه اصلاح الگوی مصرف و سرمایه‌گذاری اصلاح شوند. به‌ویژه سرمایه‌گذاری در حوزه تولید برق باید با سرعت بیشتری افزایش یابد.

نکته قابل توجه این است که همه این فعالیت‌ها باید در قالب یک مجموعه دیده شود، مجموعه‌ای که فقط به بانک مرکزی ارتباط ندارد و سایر ارگان‌ها هم در این زمینه تأثیرگذارند. شاید بتوان گفت سهم بانک مرکزی در این زمینه کمتر از ۱۰ تا ۲۰ درصد است و اگر سایر ارگان‌ها در این زمینه همکاری نکنند، احتمال موفقیت کاهش می‌یابد.

یکی دیگر از موضوعات مهمی که باید در برنامه‌ریزی‌های دولت مدنظر قرار گیرد، مشورت با کارشناسان و اقتصاددانان است. خواش من از دولت این است که با اقتصاددانان بیشتر مشورت کند. با سایر ارگان‌ها هم در این زمینه تأثیرگذارند. شاید بتوان هم وزارت اقتصاد و هم بانک مرکزی از نظر مشورتی کارشناسان و اقتصاددانان بیشتر استفاده کنند.

در طول سال‌های گذشته انباشت دانش و تجارب گرانبهایی به‌ویژه در حوزه تحریم‌ها به‌دست آمده است؛ به همین دلیل اگر اقتصاددانان طرف مشورت دولت قرار بگیرند، می‌توانند به دولت کمک کنند که آگاهانه‌تر برنامه‌ریزی کند و تصمیم بگیرد.

بانک

بازار کمرونق اسکناس‌های نو در آستانه نوروژ

بازار خرید و فروش اسکناس‌های نو در آستانه نوروژ ۱۴۰۳ چندان رونق ندارد؛ چرا که ارزش این اسکناس‌ها به قدری پایین است که کمتر کسی آنها را عیدی می‌دهد. البته هستند کسانی که همچنان دادن اسکناس نو را مهم می‌دانند و به‌اصطلاح از آن به‌عنوان برکت یاد می‌کنند. به گزارش همشهری، بانک مرکزی خندسالی است که سیاست‌های عرضه سکه‌های اسکناس‌های نو در بانک‌ها برای پوشش تقاضای مردم را متوقف کرده؛ اما همچنان شعب بانک‌ها به اسکناس‌های نو دسترسی دارند و سؤال اینجاست که این اسکناس‌های تانخورده از کجا می‌آید؟ هرچند که آخرین اسکناس‌های چاپ شده مربوط به سری چهارم اسکناس‌های ۲۰هزار ریالی در سال ۱۴۰۱ است و قبل از آن هم در سال ۱۳۹۹ اسکناس‌های ۵۰ و ۱۰ هزار ریالی چاپ و روانه بازار شده؛ به‌نظر می‌رسد که بخشی از اسکناس‌هایی که قبلاً منتشر شده در آستانه سال جدید به شبکه بانکی فرستاده شده و به همین دلیل مدیران و کارکنان برخی شعب بانک‌های دولتی به آنها دسترسی دارند.

خیابان فردوسی و سه‌راه منوچهری تهران اما جایی است که از آن به‌طور سنتی به‌عنوان بازار خرید و فروش اسکناس‌های تانخورده یاد می‌شود و در ۲۰سال اخیر هم برخی سایت‌ها، خرید و فروش آنلاین اسکناس‌های نو را کلید زده‌اند. اینکه چرا بانک مرکزی حاضر به انتشار اسکناس‌های جدید نمی‌شود، عمدتاً به‌دلیل سهم پایین اسکناس در دست مردم به واسطه رواج بانکداری الکترونیکی و البته رونق کارت‌های هدیه نقدی است. چرا که بسیاری به جای دادن اسکناس نو به‌عنوان عیدی از کارت‌های هدیه نقدی استفاده می‌کنند. انتشار اسکناس‌های با قیمت پایین‌تر به‌دلیل هزینه بالای انتشار هم دیگر توجیهی ندارد و به همین خاطر افرادی که علاقه‌مند به جمع‌آوری و نگهداری اسکناس‌های نو و البته قدیمی‌تر هستند، همچنان بازار خرید و فروش را زنده نگه می‌دارند.

طی سال‌های اخیر بانک مرکزی به جای چاپ اسکناس به چاپ چک پول یا همسان تراسرول روی آورد و تازه‌ترین چک‌پول‌های در گردش با امضای محمدرضا فرزین بود که هرچند ارزش آنها ۱۰۰ هزار تومان است اما کم‌رنگ کردن صف‌های درج شده در رسانه‌ها خبرساز شد. البته هر رئیس کل بانک مرکزی ایران دوست دارد تا امضایش پای پول ملی کشور ثبت شود و در بازار آزاد و آنلاین، هم‌اکنون اسکناس‌های ۵۰هزار ریالی با امضای فرزین هم خرید و فروش می‌شود.

قیمت سیب درجه یک: ۲۰هزار تومان

اکبر یآوری، رئیس هیأت مدیره اتحادیه بافروشان میوه و تره‌بار تهران: طبق مصوبه تنظیم بازار هر کیلو سیب به قیمت ۲۶هزار و ۵۰هزار تومان و پرتقال ۱۵هزار تومان در حال توزیع است؛ این درحالی‌است که نمونه این سیب در میدان مادر تهران ۱۴ تا ۱۵هزار تومان است و سیب با کیفیت درجه یک ۲۰هزار تومان است.

کارنامه آخر سال؛ از مهار تورم تا رشد تولید

شعار سال محقق شد؟

گزارش بهرنگ آزاد روزنامهنگار

آمارها نشان می‌دهد با اجرای سیاست‌های مهار تورم از سسوی دولت نرخ تورم کل در سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۲۰درصد کاهش یافته است. نکته قابل توجه کاهش نرخ تورم خانوارهای روستایی است که در سال جاری با ۲۰٫۴درصد کاهش به محدوده ۳۲٫۶درصد رسیده است. این ارقام نشان می‌دهد که دولت در زمینه کاهش تورم موفق عمل کرده است. به گزارش همشهری، سال ۱۴۰۲ از سوی مقام معظم رهبری به‌عنوان سال «مهار تورم، رشد تولید»نامگذاری شد. این نامگذاری در پی آن انجام شد که اقتصاد ایران از سال ۱۳۹۷ وارد دوران تازه‌ای شده بود. طبق آمارها از ابتدای سال ۱۳۹۷ از پی تشدید تنش‌ها، نرخ تورم شیب صعودی پیدا کرد و این روند صعودی همه‌ارکان اقتصاد ایران را تحت تأثیر قرار داد. در چنین شرایطی مهار تورم به سیاست اصلی کشور در زمینه اقتصاد تبدیل شد. بر همین اساس دولت سسیزدهم برنامه‌های مفصلی را برای کنترل تورم آغاز کرد که چارچوب اصلی آن افزایش انضباط مالی دولت، کنترل ترازانامه بانک‌ها و کاهش انتظارات تورمی بود. با این سیاست‌ها دولت تلاش کرد در گام نخست رشد نقدینگی را کاهش دهد و در گام بعدی از طریق افزایش دیپلماسی اقتصادی انتظارات تورمی را کاهش دهد. این اقدامات آن طور که آمارها نشان می‌دهد اثر زیادی بر کاهش تورم در سال ۱۴۰۲ داشت.

آمارها چه می‌گویند؟

نگاهی به شاخص قیمت مصرف‌کننده که بیانگر میزان تورم در اقتصاد ایران است نشان می‌دهد که در ابتدای سال جاری نرخ تورم نقطه به نقطه به محدوده ۵٫۵درصد، تورم خانوارهای شهری به محدوده ۵٫۴و تورم مناطق روستایی به ۶٫۱درصد رسیده بود اما اجرای سیاست‌های مؤثر پولی در زمینه کاهش رشد نقدینگی و کنترل ترازانامه بانک‌ها در عین حال انجام اقداماتی در زمینه افزایش انضباط مالی دولت منجر شد که از دیربشت شیب تورم نزولی شود و ابتدا در خردادماه یعنی پایان بهار نرخ تورم کل به ۴۲٫۶درصد و سپس در پایان تابستان به ۳۹٫۵درصد برسد. طبق آمارهای موجود با تداوم

مهار نقدینگی؛ کلید کنترل تورم

یکی از عوامل کلیدی در مهار تورم از سوی دولت کاهش رشد نقدینگی بود. آن‌طور که آمارها نشان می‌دهد نرخ رشد ۱۲ماهه نقدینگی از ۳۴٫۱درصد در پایان دی‌ماه ۱۴۰۱ طی یک روند نزولی به ۲۵٫۴درصد در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ کاهش یافت که دستیابی به این رقم برای نخستین‌بار از خردادماه ۱۳۹۸ محقق شد. همچنین رشد ماهانه نقدینگی در دی‌ماه ۱۴۰۲ معادل ۰٫۸درصد بوده است. کاهش مستمر و قابل‌ملاحظه رشد نقدینگی طی ۲سال اخیر و رسیدن آن به ارقام هدفگذاری شده (۲۵درصد) حاکی از تحقق برنامه پولی تنظیم‌شده و توفیق بانک مرکزی در اجرای سیاست کنترل رشد ترازانامه بانک‌ها در نهایت کنترل رشد نقدینگی در سال ۱۴۰۲ است. همچنین، نرخ رشد ۱۲ماهه یا به پولی در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ به ۵٫۵واحد درصد کاهش نسبت به دوره مشابه سال قبل (۳۸٫۲درصد در دی‌ماه ۱۴۰۱) به ۳۱٫۷درصد رسید. نکته قابل توجه تداوم روند نزولی رشد پایه پولی است. به‌طوری‌که رشد ۱۲ماهه یا به پولی در ادامه روند نزولی خود از ابتدای سال ۱۴۰۲ از ۴۵۰درصد در

به‌کار گرفته شده برای کاهش تورم است.

نکته قابل توجه در مورد سیاست‌های موفق در مهار تورم کاهش نرخ تورم خانوارهای روستایی است. طبق اطلاعات مرکز آمار ایران

نرخ تورم خانوارهای روستایی که در ابتدای سال به ۶۱درصد رسیده بود در پایان سال به ۳۳٫۶درصد رسید که نشان می‌دهد تورم روستایی در طول سال جاری ۲۷٫۴درصد

کاهش یافته است.

در مناطق شهری نیز نرخ تورم از محدوده ۴۰٫۵درصد در ابتدای سال به ۲۲٫۵درصد در پایان بهار رسید و سپس در پایان تابستان در محدوده ۳۹٫۶درصد قرار گرفت. طبق این اطلاعات نرخ تورم خانوارهای شهری در نهایت در سال جاری با ۱۸٫۳درصد کاهش در محدوده ۳۶٫۲درصد قرار گرفت.

فروردین‌ماه به ۳۱٫۷درصد در دی‌ماه کاهش یافته است. رئیس‌کل بانک حدود ۲۵درصد تعیین شده است که در دی‌ماه نیز نرخ رشد نقدینگی معادل ۲۵٫۴درصد بوده است. باید توجه کرد نرخ رشد ۲۵درصد معادل نرخ رشد نقدینگی تعادلی بلندمدت اقتصاد ایران در ۴۰سال اخیر است. دستیابی به این مهم به‌معنای عبور و پشت سر گذاشتن یک دوره پرفشار نقدینگی ۴ساله و رسیدن به شرایط ثبات براساس متغیرهای اقتصاد کلان است. محمدرضا فرزین درباره نرخ تورم توضیح می‌دهد: برای پایان سال جاری نیز بر آورد می‌شود نرخ تورم نقطه به نقطه در سطح مناسبی از کانال ۳۰درصد قرار گیرد که این امر مطابق با هدف از پیش تعیین‌شده است. فرزین تصریح می‌کند: بانک مرکزی قصد دارد در سال ۱۴۰۳، نرخ رشد نقدینگی را به محدوده ۲۳درصد یا مانده نوسان ۲درصد برساند و هدفگذاری تورمی این نهاد برای اسفند ۱۴۰۳، ورود تورم نقطه‌به‌نقطه به کانال ۲۰درصدی است.

تلاش برای تأمین مواد اولیه و انرژی موردنیاز صنایع بزرگ بوده که گرچه در بخش‌هایی به‌صورت برنامه‌ریزی شده با محدودیت‌هایی مواجه‌شد اما درمجموع توانست به رشد تولید در این صنایع منجر شود. وضعیت فولادسازان، به‌عنوان طلایه‌داران تولید صنعتی در قرن جدید، یکی از نماگرهایی است که می‌تواند برای سنجش اوضاع تولید مدنظر قرار گیرد و در سال جاری تولیدکنندگان فولاد ایران باوجودافت تولید بسیاری از فولادسازان جهان، درمجموع با رشد تولید مواجه‌شدند. براساس آخرین آمارهای انجمن جهانی فولاد، ایران در ژانویه ۲۰۲۴ با رشد ۹٫۹درصدی تولید فولاد نسبت به‌ماه‌مشابه سال قبل، جایگاه خود در فهرست بزرگ‌ترین تولیدکنندگان فولاد جهان را یک پله از رقاداد و با پشت سر گذاشتن برزیل، به رتبه نهم دست پیدا کرد. آمارهای جهانی نشان می‌دهد که تولید فولاد خام ایران در این‌ماه به ۲٫۶میلیون تن رسیده که ۳۹٫۹درصد بیشتر از ژانویه سال قبل است.

تیک‌آف تولید خودرو

در ۳سال پایانی دهه ۹۰، صنعت خودروسازی ایران از یک‌سو با افت جدی تولید مواجه شد و از سوی دیگر بخش قابل‌توجهی از همین تولیدات محدود شده نیز به‌صورت ناقص در پارکینگ‌ها دپو می‌شد؛ اما در سال رشد تولید، این دو عارضه نسبتاً برطرف شد و تولید خودروی ایرانی دوباره

به مدار رونق برگشت. براساس آخرین آمارهای مدیر کل دفتر صنایع خودروی وزارت صنعت، معدن و تجارت، در سال جاری حدود یک‌میلیون و ۳۲۲هزار دستگاه خودروی سواری در کشور تولید شده که در مقایسه با مدت‌مشابه سال قبل ۶درصد بیشتر است. همچنین در سال جاری، ۱۶۶هزار دستگاه خودرو، در مجموع، به‌دلیل نبود نهاده و بازار با کشتی‌دارم مولد به‌دلیل کمبود آذوقه را جمع کرد. به‌تازگی تعدادی از تشکلهای بخش خصوصی در حوزه کشاورزی با صدور بیانیه‌ای از اقدامات بخش بازرگانی و تنظیم بازار وزارت جهادکشاورزی تقدیر کردند. دلیل تقدیر این تشکل‌ها، افزایش تأمین‌کنندگان اصلی نهاده‌های دامی و کشاورزی بدون نگاه حذفی یا انتخابی و تنوع در تأمین محصولات و کشورهای تأمین‌کننده عنوان شده‌بود که در نتیجه آن، حجم قابل‌توجهی از نهاده‌ها در ایام پایانی سال فراهم‌شود تولیدکنندگان باطمینان خاطر مشغول به تولید هستند.

گزارش‌وشی را گزارش دهید

اسدالله کارگر، رئیس اتحادیه فروشنندگان میوه و سبزی تهران: مردم درصورت شکایت داشتن از قیمت و کیفیت محصولات می‌توانند با شماره تلفن‌های اتحادیه ۵۵۶۶۲۳۸۰ و ۵۵۶۴۷۷۷۵ تماس بگیرند یا از طریق نرم‌افزار بله با شماره ۰۹۰۲۶۶۰۱۷۰ با اتحادیه ارتباط برقرار کنند.

دیدگاه

محسن مهدیان - مدیر مسئول

مردمی‌سازی اقتصاد

آسیب‌شناسی

الف، احساس انسداد و ناامیدی که بخشی از آن به‌دلیل جنگ شناختی دشمن شکل گرفته و در حوزه اقتصادی به مرور مردم را از داشته‌های خود ناامید می‌کند.

هر چقدر دولت تلاش کند و نتایجی حاصل شود باز هم احساس «رفاه و آرامش معیشتی» در این صحنه پرفشار اقتصادی ناشی از تورم و رکود به خوبی خود را نشان نخواهد داد.

شاید بهتر باشد بر مقوله «تشاط و تلاش عمومی» اقتصادی متمرکز شویم؛ این مقوله هم میداف‌است و هم راهگشا.

ب، متصل نشدن به‌امر کلان حاکمیتی باعث خواهد شد به اراده سیاسی عمومی مردم ضربه خورده و مشارکت آنها در فضای اجتماعی و سیاسی کلان آسیب ببیند و نسبت به وقایع بین‌المللی و نتایج آن بر کشور کمتر تمرکز کنند.

مردمی‌سازی اقتصاد باعث می‌شود افراد به‌ه‌امر کلان حاکمیتی اتصال واقعی‌تری پیدا کنند.

ج، محسوس نبودن تلاش‌های دولت هم مهم است. دولت اگر چه تصمیمات مهمی در مقوله حذف ارز ترجیحی و رشد تولید گرفته است، اما هنوز نتوانسته وضعیت رشد تورم را به‌گونه‌ای نزولی کند که محسوس باشد. محسوس شدن و بهبود اقتصاد می‌تواند با احساس حضور و فعالیت در این عرصه نیز شکل بگیرد.

دولت تلاش‌هایی در زمینه تولید انجام داده، اما تولید غیر از مردمی‌سازی اقتصاد است. تولید می‌تواند منوط به کارخانه‌ها و تکنولوژی آنها باشد. اما مردمی‌سازی بر پایه انسان شکل می‌گیرد؛ اراده و ابتکار و دانش و سرمایه آنها.

د، گرفتار بودن اقتصاد به‌شیوه‌های علم مدرن هم مسئله‌ای عمیق و بنیادین است. اگر مردم‌سالاری دینی ضرب در اقتصاد شود صحنه برای تولید دانش و خلاصی از علم اقتصاد شرق و غرب با مبانی مسسوم و ناهماهنگ با زیست‌بوم ما فراهم می‌شود. این امر نیاز به اندیشه‌ورزی و نوآوری عمومی دارد؛ هم دولت و هم مردم. دولت برای زمینه‌سازی و برنامه‌ریزی ظرفیت‌سازی و هدایت و نظارت و مردم برای ورود همه جانبه در این عرصه.

ظرفیت‌شناسی

الف، مهم‌ترین مایه قدرت در ایران «ایمان مردم» است. ب، نسل جوان اهل دانش که انقلاب علمی دهه‌های ۸۰ و ۹۰ را پشت سر گذاشته و مهبای نقش آفرینی است. ج، ملموس شدن دشمنی غرب و استکبار با توجه به اتفاقات اخیر در کشور و منطقه زمینه‌ساز حرکت و خیزش عمومی است.

د، تلاش‌های دولت نیز تا حدودی زمینه را برای ایجاد ابتکارات جدید و نوآوری فراهم کرده است.

هـ، گفتمان اقتصاد مقاومتی و رشد تولید که در این ۱۲۰۱ سال در کشور و خصوصاً در میان مومنان تثبیت شده نیز می‌تواند مدد‌رسان باشد.

و، سرمایه‌های موجود ناشی از تلاش‌های دولت که در این چند سال به‌دست آمده نیز ظرفیتی مهم است. نقدینگی می‌تواند به‌سوی آزاد کردن توان مردمی در تولید سوق داده شود.

پیش‌بینی

الف، سال آینده سال آخر دولت فعلی است. دولت باید بتواند دستاوردهای خود را ملموس کرده و ریل‌گذاری درست را در کشور به سرانجام برساند.

ب، مشارکت مردم در انتخابات ریاست‌جمهوری نیازمند وجود یک فضای نشاط و امیدوارانه سیاسی است. میدان اصلی سیاسی امروز نیز در بستر اقتصاد شکل گرفته است. حضور اقتصادی جدی‌تر می‌تواند به این نشاط و امیدواری کمک کند.

ج، احتمال روی کار آمدن دولت ترامپ در سال آینده وجود دارد. خنسان داخلی و فشار رسانه‌ای خارجی می‌توانند صحنه هراس و تهدید را در کشور ایجاد کنند. درگیر کردن مردم برای حل مشکلات اقتصادی‌شان طبیعتاً باعث فضای آرامش و امید می‌شود و در جنگ شناختی ایمنی بیشتری را در کشور ایجاد می‌کند.

ج، احتمال روی کار آمدن دولت ترامپ در سال آینده وجود دارد. خنسان داخلی و فشار رسانه‌ای خارجی می‌توانند صحنه هراس و تهدید را در کشور ایجاد کنند. درگیر کردن مردم برای حل مشکلات اقتصادی‌شان طبیعتاً باعث فضای آرامش و امید می‌شود و در جنگ شناختی ایمنی بیشتری را در کشور ایجاد می‌کند.

به‌نظر می‌رسد اگر مفهوم «مردمی‌سازی اقتصاد» مورد تأکید گفتمانی سال آینده قرار بگیرد، برای حل مشکلات و شرایط کشور مفید باشد.

این مفهوم اگرچه در رهبری اقتصادی بسیار مهم و پر تأکید بوده، اما در کار مدیران کلان کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

این مفهوم قابلیت گفتمان شدن دارد؛ چرا که هم می‌تواند به مطالبه عمومی مدیران تبدیل شود و هم اینکه مردم را مخاطب خود قرار داده و عملاً آنها را درگیر کند.

پیشنهاد